

TÜRKİYE' DE GRAFİT MADENCİLİĞİ

Uygur URCUN

Maden Yüksek Mühendisi

1980'li yıllarda Kütahya-Altıntaş ve Muğla-Milas yörelerinde Grafit madenciliği yoğun şekilde yapılmaktaydı. O yıllarda iki yörede de yeraltı işletmesi olarak üretilen Grafit, tavuklama işleminden sonra piyasaya sunulmaktaydı. Üretimin büyük bölümü demir-çelik sektörü ve döküm sektörüne arz edilmekteydi. Genellikle piyasaya sunulan Grafit % 60-70 C oranlarındaydı.

1980'li yılların sonlarına doğru Avrupa piyasasında % 80-85 C oranlı Grafit Konsantresi talepleri gelmiştir. Bu Avrupa pazarı ile birlikte Cevher zenginleştirme yatırımları artık kaçınılmaz olmuştur. Kütahya bölgesindeki üretici firma Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümüne Flotasyon projesi yaptırarak 100 ton/gün kapasiteli bir Flotasyon tesisi yatırımına 1990 yılında başlamıştır. 1991 yıllı sonlarında tesis montajı ve inşaatı tamamlanmış ve deneme üretimine geçilmiştir. Ancak 1992 yılında SSCB'nin dağılmasından sonra Avrupa ülkelerine büyük bir karbon girişi olmuş ve dünya Grafit fiyatları aşırı derecede düşmüştür. Bu olayın ardından Kütahya'daki Flotasyon tesisi de şalterini indirmek zorunda kalmıştır.

2004 yılından sonra dünyada tekrar hareketlenen Grafit fiyatlarıyla birlikte Kütahya'daki Flotasyon tesisi tekrar üretimine başlamıştır. Kütahya-Altıntaş-Oysu köyündeki Grafit madeni şu an itibarıyla açık işletme olarak çalışmaktadır. Yer altı işletmesi olarak çalışan, eski imalatlar ve yapılan sondajlar sonucunda ortalama % 45-50 C oranlı 2.500.000 tonluk bir rezerv tespit edilmiştir.

Ocaktan çıkartılan % 45-50 C oranlı cevher direkt Flotasyon tesisine beslenmektedir. 100 ton/gün kapasiteli Flotasyon tesisinde % 80-85 C oranlı konsantre elde edilmektedir. Daha sonra döner fırında kurutularak % 1 nem ve 200 mesh tane iriliğindeki konsantre 25 kg.lık torbalarda veya 1 tonluk big-bag' ler ile piyasaya sunulmaktadır. % 95-99 C oranlı konsantre elde edebilmek için ise tesisin laboratuvarında ar-ge çalışmaları hala sürmektedir.

Şu anda işletmede üretilen konsantrenin tamamı yurt dışına satılmaktadır. İhracat yapılan ülkeler ise, İngiltere, Almanya, Fransa, Belçika, Avusturya, Hindistan ve Dubai'dir. Ülkemizin resmi rakamlarında geçen, yılda 6.000 tonluk Grafit ithalatı vardır. Bu ithalatın tamamı Avrupa ülkeleri ve Çin'den temin edilmektedir. İthal edilen bu grafitler Ülkemizde döküm sektörü, boya sektörü, kurşun kalem sektörü, balata sektörü, refrakter sanayi ve madeni yağlarda kullanılmaktadır. Demir-çelik sektörü ise uçucu madde oranları ve kü-kürt oranları çok yüksek olan petrokok ve antrasiti daha ucuz olmalarından dolayı tercih etmektedir.

Ülkemizin 6.000 tonluk ithalatının büyük bir bölümü Avrupa ülkelerinden yapılmaktadır. Acı olan taraf şudur. Avrupa ülkelerinden ithal edilen Grafitin çok büyük bir bölümü Türk Grafitidir. Yani Kütahya'dan Avrupa'ya gitmekte, oradan çok yüksek fiyatlarla Ülkemize geri dönmektedir.

Şimdi şu soruyu sormak gerekiyor

BİZ BU KADAR ZENGİN MİYİZ?